

Thomas Ameye & Dries De Zaeytijd

KOERS
○ — IS — ○
RELIGIE

KANNIBAAL

INHOUD

HET DOOPSEL.....	p. 8
HET VORMSEL.....	p. 24
DE EUCHARISTIE	p. 34
DE BIECHT.....	p. 46
HET HUWELIJK	p. 56
DE ZIEKENZALVING	p. 64
DE PRIESTERWIJDING	p. 76

INTRO

GENESIS

Thomas Ameye & Dries De Zaeytijd

“Wij waren goden voor de mensen, de enige goden die ze van dichtbij konden zien en er een klapke mee doen.” Gevleugelde woorden van Briek Schotte. Ze illustreren de haast religieuze beleving van de koers in Vlaanderen, vroeger en nu. De beroering die de Ronde van Vlaanderen bij supporters, pers en renners teweegbrengt, is misschien wel het treffendste voorbeeld. Op die veertiende zondag van het jaar wordt de markt van Brugge ingenomen door een mensenzee van wielervolgelingen. Jong en oud aanschouwen er de blijde intrede en publieke voorstelling van de wielergoden. Na het startschot trekt de processie zich op gang naar de Vlaamse Ardennen, het wielermekka-van-één-dag. Voor de helden zelf het begin

van een kruistocht met kasseistroken, mythische hellingen en valpartijen. Voor velen een lijdensweg. Slechts één bereikt het Allerhoogste en wordt de hemel in geprezen. Op deze ‘Hoogmis van het Vlaamse wielerjaar’ hebben zij zich maandenlang voorbereid. Met soberheid en matigheid als heilige canon, met training als dogma.

Koers is religie, in Vlaanderen en elders. Dit boekje bewijst waarom, en doet dat aan de hand van de zeven sacramenten. Een wielervolging – supporter of coureur – word je immers niet zomaar. Zoiets gebeurt in verschillende fasen, zoals ook een gelovige via de sacramenten geïnitieerd wordt. Wieleradepten zullen in deze bundel dan ook bevestiging vinden van hun overtuiging. Aan wielersleken biedt deze catechismus ongetwijfeld inspiratie. Bezieling, daar draait het immers om in de koers.

Koers is Religie is ontsproten in het Wielermuseum. Aanleiding is de gelijknamige tentoonstelling in de Paterskerk te Roeselare. Daar wordt in een ommegang van wielersleken de intrigerende relatie tussen koers en religie belicht. *Koers is Religie* kan dienen als richtsnoer bij een tentoonstellingsbezoek.

Het doopsel is het eerste en belangrijkste van de zeven sacramenten. Het symboliseert de opname van een pasgeborene in de christengemeenschap. Na het doopsel, waarbij wijwater over het hoofd van de dopeling wordt gegoten, ben je lid van de familie van christenen en wordt een kind van mensen ook een kind van God. Vaak krijgt het pasgedoopte kind een scapulier opgelegd en wordt hiermee aan Maria, moeder van alle mensen, gevraagd om het kindje onder haar bescherming te nemen. In katholieke kringen is het de gewoonte dat bij de doop ook een naam wordt gegeven. De doopnaam varieerde traditioneel van een heiligennaam tot die van de dooppeter of -meter.

WIELERSACRAMENT

HET DOOPSSEL

LENTEGLOREN MET KERMISKLOKKEN
OP WEG MET GODS ZEGEN
SCAPULIEREN EN PATERNOSTERS
IN DE NAAM VAN DE VADER,
DE ZOON...

Fons De Wolf wint in 1982 en 1983 Omloop Het Volk. Op het zegepodium krijgt hij naast kussen van de podiummiss telkens meiklokjes overhandigd. Bloeiende bloemen symboliseren het begin van de lente en matches daarom perfect met de eerste koers van het nieuwe seizoen in eigen land.

“Vandaag schrijven we het woord ‘leven’ weer met hoofdletters. We leven weer. Krokussen mogen nu de grond uit komen, het bloed, de adrenaline stroomt weer door ons heen, ik zie weer coureurs, het Leven is begonnen!” De Nederlandse koerscommentator Mart Smeets is helemaal lyrisch als de Omloop Het Volk zich in maart 1996 opnieuw aandient. Het begin van het Vlaamse wielervoorjaar wordt door renners, supporters en wielersjournalisten verwelkomd als ware het nieuw leven. Elk jaar opnieuw loopt het Gentse Sint-Pietersplein voor de start van de Omloop vol met duizenden supporters die elkaar verdringen als de ploegbussen het plein op draaien. Jong en oud kijken reikhalzend uit naar de passage en prestaties van hun wielersheld. Na een maandenlange proloog, gevuld met intensieve training en een rondje exotische (ritten)wedstrijden, komt de koers weer thuis en vullen Vlaamse wegen zich weer met wielrenners. Decennia-lang vormde de Sporta-bedeavaart de definitieve prelude richting Vlaams wielersseizoen, veertien dagen voor Omloop Het Volk. Horden renners lieten fiets, scapulier, lijf en leden eind februari zegenen in de hoop op een succesvol, ongevalvrij seizoen.

LENTEGLOREN MET KERMISKLOKKEN

Anno 1945 viert de Belgische wielerscene het einde van de Duitse bezetting met de ‘Omloop van Vlaanderen’. De koers is de eerste grote wedstrijd in lijn in eigen land sinds 1939. Op Palmzondag (!) 25 maart 1945 staan 81 renners vertrekkensklaar om met de Omloop ‘een voorteken van vrede en voorspoed’ door Vlaanderen te brengen. Vlak voor de gebouwen van de katholieke krant

*Almachtige eeuwige God, die alles geschapen hebt,
niet alleen tot Uw glorie maar ook tot nut en
ontspanning van de mensen,*

*wil – smeken wij U – deze renners zegenen samen
met hun rijwiel.*

*Bescherm ze en begeleid ze met Uw voorzienigheid
tijdens de vele fietstochten doorheen het land.*

*Wil ook hen die hun wielervedrijvigheid ten dienste
stellen van de kostwinning voor hun gezin vrijwa-
ren van zware tegenslagen tijdens het lang verloop
van hun wielerseizoen.*

*Maak dat allen die zich voortdurend sneller bewe-
gen ook de wegen van Uw geboden en verlangens
zouden berijden, om op die wijze veilig bij U te
komen waar zij de eeuwige bloemen kunnen
vinden. Dit vragen wij U, door Christus onze Heer
Amen.*

Priester Marcel De Wilde voor de start van Omloop Het Volk in 1982

ZONDAG 8 MAART OPENING VAN HET WIELERSEIZOEN Weder de reglementen van K.K.W.R.

IXE OMLOOP HET VOLK

Voor **BEROEPS-RENNERS**
het Nederlandsche Beland

Standaard: 25 km. 20

50.000 Fr. PRIJZEN

150.000 Fr. PREMIËN

Troisje voor Rijwielmerken

Klimmerkriterium waar 'tjt haegon

ONAFHANKELIJKEN

LEUVEN-GENT
Almond 100 km.
1500 Fr. Prijs te gaaik
Erepreijs CINZANO

LIEFDEBODEM

Almond 100 km.
1000 Fr. Prijs te gaaik
Erepreijs PONTIAC

NIJWELINGEN

100 Fr. Prijs te gaaik
Gusta Felpa
Erepreijs YANQUEER

EREPREIJS Sigaretten BELGA en Radio's BARCO

Aankomsten in het Albertpark te GENT. IN AFWACHTING:

GROOTS WIELERPROGRAMMA

Erepreijs Brouwerijen MEIRESONNE

Belgisch & Vlaamsche 100-100

In 1953 is Omloop Het Volk aan zijn negende editie toe. Onder druk van concurrent *Het Nieuwsblad/Sportwereld* heeft de organisatie haar naam gewijzigd van 'Omloop van Vlaanderen' naar 'Omloop Het Volk'. De gelijkenis met hun koers – de Ronde van Vlaanderen – was volgens *Sportwereld* te treffend. Na de overname van *Het Volk* door *Het Nieuwsblad* in 2009 gaat de koers door het leven als Omloop Het Nieuwsblad. De Omloop is al jaar en dag dé opener van het wielerseizoen.

Het Volk, die instaat voor de organisatie, wordt het startsein gegeven van deze nieuwe wedstrijd. De Gentse velodroom fungeert als finish. Twintig jaar later staat de Omloop niet enkel voor een boodschap van hoop, maar ook en vooral voor de definitieve opener van het Vlaamse wielervoorjaar. “Lenteglören met kermisklokken” blokletterde *Het Volk* passend in 1963. Bij dit feestelijke gebeuren hoorde lange tijd ook een ‘behouden vaart’-wens voor het peloton. De Oost-Vlaamse priester Marcel De Wilde zegende meermaals het peloton voor de start op het Gentse Sint-Pietersplein. Hij sprak een speciaal voor de gelegenheid geschreven gebed uit en zegende de renners met wijwater. De Wilde liet na een aantal edities het wijwaterluik vallen omdat hij zich in de chaos van de start geen raad meer wist met “dat emmerke”.

OP WEG MET GODS ZEGEN

Onder impuls van pater Antoon Van Clé groeit in de jaren dertig en veertig de zogenaamde Sporta-beweging. Deze afdeling binnen de katholieke kerk had sporters – met wielrenners op de eerste plaats – als specifieke doelgroep. Sporta, een afkorting van sportapostolaat, wil zich inzetten voor renners die door een groot deel van de samenleving als *basse classe* worden beschouwd. Zij verdienen volgens Sporta ook de nodige zorg en steun. Tegelijk wil deze beweging een ‘aanwakkering’ van het geloof (‘apostolaat’) bij renners nastreven en van hen goede christenen maken. In de Tweede Wereldoorlog start Sporta met de organisatie van bedevaarten speciaal voor sportlui. Ze groeien snel uit tot een succes. Oostakker, Scherpenheuvel, Roeselare, Hasselt... Elke

hierboven: Profs in trainingsoutfit, met onder anderen Albert Vandevoorde en Edgar Sorgeloos, trekken in 1953 biddend naar de Lourdesgrot van Oostakker. Onder het motto "Gij zijt geen koersmachienen, geen zielloze, atletische lichamen, Ge zijt mens, Kristen Mens!" wil Sporta hen op het rechte (katholieke) pad houden door onder meer bedevaarten in te organiseren.

volgende pagina: Sporta-bedevaart met Freddy en Marc Maertens in Roeselare in 1983. In de jaren tachtig moeten de Sporta-bedevoarten langzamerhand aan belang inboeten. Steeds meer profrenners bereiden zich in het zonnige Zuiden voor op het nieuwe seizoen en geven verstek. Hun plaats wordt ingenomen door wiewlertoeristen en jeugdrenners.

ST-MICHELLEBERG

Das ist ein Ort, der eine
lange Geschichte hat. Er
wurde im Jahr 1000
erstmals urkundlich
erwähnt. In der
Mittelzeit war er ein
Bischofsbistum. Heute
ist er ein Ort mit
vielen Sehenswürdigkeiten.
Besuchen Sie die Kirche
St. Michael, das Schloss
und den Park.

TOKEN

Das ist ein Ort, der eine
lange Geschichte hat. Er
wurde im Jahr 1000
erstmals urkundlich
erwähnt. In der
Mittelzeit war er ein
Bischofsbistum. Heute
ist er ein Ort mit
vielen Sehenswürdigkeiten.
Besuchen Sie die Kirche
St. Michael, das Schloss
und den Park.

POWELLTON

Das ist ein Ort, der eine
lange Geschichte hat. Er
wurde im Jahr 1000
erstmals urkundlich
erwähnt. In der
Mittelzeit war er ein
Bischofsbistum. Heute
ist er ein Ort mit
vielen Sehenswürdigkeiten.
Besuchen Sie die Kirche
St. Michael, das Schloss
und den Park.

Bij het doopsel wordt het geloof in regel door de ouders voor hun kind uitgesproken. Bij het vormsel dient het kind dat zelf te doen. Via het ritueel van een zalving op het voorhoofd krijgt het kind (de kracht van) Gods Heilige Geest om voor zijn of haar geloof te blijven uitkomen. Het vormsel is het sacrament van de geloofsversterking. Daarom staat de bisschop in voor deze zalving. Het kind wordt tijdens het vormsel bijgestaan door een peter of meter. Als teken van hun steun en vertrouwen leggen zij hun hand op de rechterschouder van de vormeling. Zij zullen namens de kerkgemeenschap de gevormde blijven ondersteunen bij het leren christen worden.

WIELERSACRAMENT

II

HET VORMSEL

DE SOIGNEUR
PAUSELIJKE ZEGENINGEN
MADONNA DEL GHISALLO
SINT-CHRISTOFFEL

Nogal wat renners houden er tijdens hun carrière een mentor op na, iemand uit hun entourage die hen raad geeft en op wie ze te allen tijde kunnen terugvallen. Iemand met wie de renner een hechte vertrouwensband onderhoudt, ook wanneer hij het statuut van profrenner heeft bereikt. Bij de profs ontwikkelt de soigneur van de ploeg zich meer dan eens tot vertrouwenspersoon. De soigneur is eerste steun en toeverlaat, voor en na de koers. Voor een extra hemelse voogd rekenen heel wat renners op de Madonna del Ghisallo, de onbetwiste patrones van de wielrenners. Als vervanger van God op aarde wordt ook de paus een natuurlijke rol als beschermende heilige toegemeten. Hij die gezegend wordt door de paus of op audiëntie mag gaan, zou zich *en passant* zelfs verzekerd weten van bijkomende 'geestdrift' en kracht!

DE SOIGNEUR

In de wielwereld nemen soigneurs van oudsher een bijzondere plek in. De soigneur is zowel masseur, verzorger als biechtvader. Niet alleen zorgen soigneurs voor lichamelijke verlichting, tegelijk bevoorraden ze hun pupil met dosissen geestelijke en mentale steun. Op de masseertafel van de soigneur biechten renners hun diepste geheimen op terwijl de soigneur toegewijd verder kneedt, zalft en versterkt. De vertrouwensrelatie tussen renner en soigneur is heilig. De soigneur blust brandjes, adviseert en stelt zich gewillig op als luisterend oor. Soigneurs staan klaar aan de meet en vangen hun poulain op, na overwinningen maar veel vaker ook na nederlagen, als een herder die zijn schaaap

hierboven: Biagio Cavanna, de blinde soigneur-masseur van Fausto Coppi, beschikt over de gave rennersspieren feilloos aan te voelen. In het zog van Coppi trekken heel wat renners op bedevaart naar Cavanna, in de hoop dat de soigneur ook van hen *campionissimi* kan maken. In eigen land bereikt de blinde kinesist Jacques Delva een haast gelijkaardige status als zijn pupil Jean-Pierre Monseré al op 21-jarige leeftijd wereldkampioen wordt.

volgende pagina: Gino Bartali op audiëntie bij paus Pius XII. Na de Tweede Wereldoorlog onderhouden opeenvolgende pausen een goede band met renners en de Giro-organisatie. Pius XII ziet de Giro als een teken van geloof in de wedergeboorte van het land dat kort na de oorlog in politiek troebele wateren is terechtgekomen. In 1950 eindigt de Giro ter gelegenheid van het Heilig Jaar zelfs in Rome.

binnenhaalt. En ondertussen strooien ze kwistig met hun kennis van voeding, verzorging en training. De laatste jaren heeft de soigneur aan status moeten inboeten. Zijn onmisbare rol van weleer is verengd tot die van masseur. Hij moet nu ook een voedingsdeskundige, een trainer, een osteopaat en een psycholoog dulden in de entourage van zijn coureur.

PAUSELIJKE ZEGENINGEN

In 1939 krijgt het Belgische landenteam ter gelegenheid van de Giro d'Italia de eer om als allereerste wielerploeg ooit door paus Pius XII ontvangen te worden. De goede contacten tussen pater Van Clé (oprichter van Sporta) en het Vaticaan resulteren in een pauselijke audiëntie op de rustdag van 3 mei. Over de ontmoeting laat Marcel Van Houtte, een van de acht Belgen in die Giro, optekenen dat het aanschouwen van de plaatsvervanger van God op aarde hem en zijn landgenoten zó had aangegrepen dat van het neerzetten van goede prestaties niets meer in huis kwam... Van bijkomende 'geestdrift' was in dit geval blijkbaar geen sprake. De toenmalige kerkleider Pius XII profileert zich als een echte sportpaus. Hij ontmoet tijdens tientallen audiënties naast katholieke sportverenigingen ook professionele sportlui, zoals deelnemers aan de Giro of Italiaanse voorjaarswedstrijden. Vooral met de diepgelovige Gino Bartali onderhoudt Pius XII een bijzondere band. "Wanneer de sportsman uitdrukkelijk en openlijk uitkomt voor zijn geloof, dan is zijn verdienste nog groter en is de weg naar verdere successen des te gemakkelijker", roemt de paus Bartali na zijn Tourwinst in 1948.

MADONNA DEL GHISALLO

Het Santuario del Ghisallo is een aardig kapelletje nabij het Comomeer in Italië. Door haar ligging boven op de Ghisallo, scherprechter in de Ronde van Lombardije, groeit de kapel eind jaren veertig uit tot een geliefkoosde stop voor trainende coureurs. Op voorspraak van de lokale priester don Ermelindo Vigano en een schare wielrenners roept paus Pius XII Madonna del Ghisallo in 1949 uit tot patrones van de wielrenners. Priester Vigano bouwt de kapel boven op de Ghisallo om tot een opmerkelijke wielerkapel. Het kerkje groeit uit tot een onvervalst bedevaartsoord, waar wielergoden als Fausto Coppi, Eddy Merckx en Luis Ocaña een truitje of zelfs een fiets nalaten. Binnen in het *santuario* brandt een eeuwige vlam voor gestorven renners. Aan de ingang van het heiligdom staan standbeelden van Coppi, Bartali en Binda. Het kapelletje is intussen volgestouwd met wielrelikwieën. Wielertoeristen laten er hun kapotte helm achter na een val, als erkentelijkheid aan patroonheilige Madonna del Ghisallo, die als een meter over hen waakt. Sinds 2006 kunnen (wiel)toeristen een rustpauze in de kapel combineren met een bezoek aan het aanpalende Museo del Ciclismo, nota bene door paus Benedictus XVI ingewijd.

Gino Bartali passeert als eerste de top van de Ghisallo. Onder impuls van de lokale pastoor Ermelindo Vigano groeit het *santuario* op de top uit tot een waar bedevaartsoord voor renners en wielertoeristen. Traditiegetrouw worden nog steeds de klokken van de kapel geluid wanneer koersende renners er passeren.

